

891.99

4-47

ՎԱՐԴԱՆ ԳԷՈՐԳԵԱՆՑ

(Վ. ՋԱՐ)

ՊՂՆՁԷ ԵՐԳԵՐ

ՏՐԱՊԻԶՈՆ

ՏՊԱՐԱՆ ՍԵՌԱՍԻ ԵՂԲԱՐԲ

1910

60

891.99

Գ - 47

9-47

01 JAN 2009

06 DEC 2011

ՊՂՆԶԷ

ԵՐԳԵՐ

ՆՈՒԷՐ ԱԶՆԻԻ ԸՆԿԵՐՍ ԱՐԳԻՍՐ ԱՐԳԻԱՐԵԱՆԻ

3 MAR 2013

23462

DEC 2011

54003-66

ՊՂՆՁԷ ԵՐԳԵՐ

ԱՐՓԻԱՐԻՆ

Կէս գիշերը անցած էր
Երբ Լուի Ռաթիսպոնէի
Քերթուածներն կը կաղապի,
Կէս գիշերը անցած էր :

Կռամոնէն էջ մը մերթ՝
Պէռանսէն, Տիւրօնէն,
Կը կաղապի և նորէն
Կը թռչէի թերթէ թերթ :

Քերթողին սէր երազին
Ես անձնատուր խօլաբար,
Կը մտածէի երկար
Ա՛հ երազներս անցեալին :

Մութը շատոնց սաստկացեր
Լռութիւն մը ամէն դի,
Վարկեանական ես ըսի,
Ո՛հ սիրելիդ իմ ընկեր,

Փոխան անցեալ անձնըւէր
Ընկերական ջերմ սիրոյս
Որ կը կրեմ այնքան կոյս.
«Պղնձէ Երգերս» քեզ նուէ՛ր

Սա մի քանի քերթուածներ
Պղտիկ գրչախաղեր են,
Որոնց ամէնը մէկէն
Զորս ժամուայ մէջ եմ գրեր :

Համեստօրէն քեզ ես զայն
Կը նուիրեմ. ընդունէ,
Երգերս իմ Պղնձէ-
Համակրանքիս իբր նշան :

Մութին մէջ ստուերացի՛ր,
Թո՛ղ բաղձանքներդ արիւնին,
Երգէ ինձ սէրը կարմիր
Հեշտաձիգ սա գիշերին :

Մութին մէջ սուգը եղի՛ր,
Թո՛ղ զազաղները խեղճութեան
Կարմիրին լոկ բլլան ձիւր,
Սէրդ անոր մութ գերեզման . . .

Մութին մէջ վանկը եղի՛ր
Զայրոյթիս քերթուածին,
Թո՛ղ լանջքէս լոցոտ հրթիռ
Վրէժի լա՛մբ երգեր հիւսուին . . .

Մութին մէջ վրէժն եղի՛ր,
Թո՛ղ բռնաւորն ահաբեկի,
Երգէ՛ ինձ սէրը կարմիր
Պանկընդրեմ լո՛ւռ ես քեզի

Գիտե՛մ, ի՜նչ սև երազներ
 Ծաղիկ հողիդ սարսուկային,
 Ու անդհանքներու վակոպտանքները
 Յաւերժացուծի ողբերգը ինձ լացին.
 Ու թափանցանց մութ խորհուրդներ
 Մերկացան մտքիս առջև,
 Գնա՛ . . . Դնա՛ ալ դուն,
 Գնա՛, ու գիտցիր որ ես սուգն եմ ողբակոծ.
 Գնա՛, ու գիտցիր որ ստուերս ուրուական
 Պիտի հալածէ զքեզ,
 Կ'ըսեն թէ, կարմիր երգը վրէժն ունի իրեն զէնք.
 Ու հալածանքը մոխիրները մազուած.
 Ու գիտե՛ս վրէժը՝ ճաղատլիքները
 Յիցերու կատարներէն կ'օրօրէ,
 Օ՛ն, կ'անդէնէ՛ մթու թեան մէջ,
 Այրէ՛ շուշան մորմինդ.
 Ու վարսերդ բելխարի
 Գիշերին գիրկը թափէ,
 Հիշտանքը պիտի թրթուայ չրթունքներուդ վրայ,
 Ու խնդն ու աւիւնը ստոթի օրտիդ մէջ,
 Նայէ՛, յիշէ՛ ուր է անցեալը
 Կանչե՛մ լուսինկան սարերուն անոյշ,
 Որ դայ պատմէ քեզ թէ ի՜նչպէս այն օր.
 Սիրել խոստացար զիս դուն մինչև մահ.
 Կանչե՛մ լուսինկան սարերուն անոյշ . . .
 Բայց՝
 Խռովէ, անէացի՛ր,
 Ու վերջին երգս մտիկ ըրէ

Զոր կտուցէն ծիծեռին
 Կտխած եմ ես,
 Գիտե՛ս ինչե՛ր պիտի երգէ ան քեզի . . .
 Պիտի երգէ թէ վատ մ'եղար դուն խաղառ,
 Պիտ հայհոյէ ան քեզի,
 Ծուշանն իսկ լեզու սուած
 Պիտ՝ անիծէ քեզ անգո՛ւթ,
 Երէկ ես թռչնեկիս ըսի .

« Գնա՛ սղար իմ թռչնեակ,
 « Հեռի չէ անոր գերեզմանը,
 « Ծինէ քու բոյնդ ուռենիին վրայ
 « Որ կեանքին մէջ ան սիրեց . . . »

Ու մինչև որ սոյդ գերեզմանը հասունայ,
 Ամէն գիշեր, երազներդ պիտի խռովին,
 Ու մտցուած սիրոյ մը ձայնը ուժգնօրէն
 Պիտի դուռնայ . . .
 Սիրադրո՛ւժ, սիրադրո՛ւժ, սիրադրո՛ւժ . . .
 Այն տաճարը՝ զոր արդէն դուն պղծեցիր
 Քու սոջիդ ալ փակուած է.
 Գիտե՛մ, մինչև գերեզման
 Քանի՛ քանի անգամ
 Պիտի գալարուիս ո՛վ ցաւոտ ուխտաւորուհի,
 Ու չրթներուդ վրայ համարցրի տեղ
 Փուշեր միայն պիտի հեղձին .
 Ու կատաղի գեղեցիկութիւնդ
 Զիւնհալի պէս պիտի ցնդի . . .
 Ու ես պիտի ուզէի որ
 Սափսիով մը լլայիր անգութ . . . »

ԱՆԿԱՊ ԻՂՁԵՐ

Նայ կապոյար կը վազէ,
Գետափին սէրն է անոյշ,
Լուսթիւններ հեշտանոյշ
Այերին մէջ զերթ բազէ...

Մշուշի քօշն է ինկած
Բացաստանին ծոցն անդորր,
Կը վազվըզէ խօլ մուրր
Վարդ շրթներովն իրեն թայ:

Դալարներու զրկին մէջ
Գարուններէ գեղեցիկ,
Սէրը նիրհած հոն քաղցրիկ
Երգ մ'է կերպէ՝ երգ մ'անկերջ:

Բոցայերին մէջ մարէ՝
Ո՛վ կապոյար իղձերուս,
Թո՛ղ որ երգը սարի կոչս
Շրթներուդ վրայ մարմարէ...

ՁԷ՛, ՁԵ՛Մ ԿԻՆԱՐ...

Ձէ՛, չե՛մ կրնար սարկանալ,
Գաղափարի զինուոր եմ ես,
Թէ որ մահէն պի՛տ վախնամ՝ ա՛լ
Ինչո՞ւ. համար կ'ապրիմ որպէս
Գաղափարի
Զինուոր արի:

Ձէ՛, Ձե՛մ կըրնար սարսուկի պէս
Ոսկիէ շլլանալ միտ՛յն,
Զիս հարածեն՝ թէ կոպտապէս
Բաթճրացիներն խի կախաղան,
Փա՛ռք դաղափար
Կը կոչեմ յար:

Ձէ՛, չե՛մ կրնար սա կարճ կեանքն իմ
Անխթիրիկ անցնել բաղձալ,
Այլ՝ կ'ուզեմ որ զոյն եղևունն
Սէրս ու կըռիւրն անդադար,
Ու դաղափարն
Ապրի արդար... .

Ձէ՛, չե՛մ կըրնար ո՛վ սիրելիս
Զրկանքներու գլուխ ծռուլ,
Գիտնամ թէ պահ մը վերջ պիտ' զիս
Ցաւերու մէջ ձրգեն անել.
Փեղի համար
Ես անդադար... .

Չէ՛, չե՛ն կըրնար սոսկումնաւիթ
 Փոթորիկնէր կամքս խախտել՝
 Սն պողպատ է և կրանիտ,
 Իսկ ես զինւորս մ'որ միայն Սէ՛ր
 Եւ Գաղափար
 Վաշտած եմ յար . . . :

Ս Ի Ր Ե Ր Գ

Յուսահատ լուռ,
 Կ'ուզեմ այսպէս
 Յուսահատ լուռ,
 Լա՛ւ դառնապէս :

Վշտերուս հետ
 կուզեմ մինակ
 Վշտերուս հետ,
 Խորհիլ համակ :

Գիշերին մէջ
 Անէանալ,
 Գիշերի մէջ
 Բոց մը բլլալ :

Խաւարին մէջ
 Ծիր մը բլլալ,
 Խաւարին մէջ
 Ձիւն սիրահալ :

Աչքերէդ զիս՝
 Ձգէ՛ քաղկ
 Աչքերէդ զիս՝
 Սիրոյ վարդեր :

Շրթներուդ վրայ,
 Երբ մը գալարիկ
 Շրթներուդ վրայ
 Ո՛հ զեղձանիկ . . .

Ձգէ՛, հիւծուիմ
 Անդորրադին,

Զգէ՛, հիւժուիմ
Ն՛հ վարկեանին . . . :

Միայն ժպտէ՛
Հոգիովդ դուն,
Միայն ժպտէ՛
Թռչնիկ սիրուն

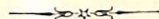
Յուսահատ լուռ,
Կ'ուզեմ արտայտ
Յուսահատ լուռ,
Լա՛լ դառնապէս :

Բայց ապրեցէ՛ք,
Ո՛վ քերթուածներս,
Բայց ապրեցէ՛ք,
Դադաղն եմ ձեր :

Մոլեգնօրէն
Ե՛վ երազներս,
Մոլեգնօրէն
Հոգիէս ներս

Խուժեցէ՛ք դուք .
Զի՛ միայն հոն՝
Խուժեցէ՛ք դուք
Կայ վարդ—կոկոն

Ա՛խ բռէ՛ք ինձ,
Պիտի կրնամք
Ա՛խ բռէ՛ք ինձ,
Տալ կեանք—կրակ . . . :

Գրնացքին մէջ իր յամառ դիտեցի զինք ևս ուժգին,
Կապոյտի սերըն ըմպած ինք ձամբորդն էր պարտաւած .
Ու կապոյտն էր զինք օրած սեռ երագովն գիշերին . . . :

Կը թափառէր անուրջին տախտիւն հետքն չգտած .
Ալ հիմաւսն՝ անհոգ էր, ու քայլերն իր դէրսմար .
Որքան օրեր, ա՛ն որքան այսպէս ունէր թափառած . . . ,

Կեանքի փրոտոս դրախտին ախտաւորն էր ինք յամառ .
Ու սէր մը կայր կոործքին տակ տախտին հետքն էր թողած,
Հիմա մոռար, փաշտտուն կը թափառէր անդադար .
Կապոյտին սերը ըմպած ինք ձամբորդն էր պարտաւած .

Փռչելից, քա՛ր ուղիէն կ'անցնէր, կ'անցնէր անտրտունջ,
Ու չէր լո՛ւր ինձիդ մամիկներսն տարիքոս .
Աղջիկներուն չէր լսէր սէրոյ բառերըսն մոռնջ
Որուն որքան ա՛խ զինքը խափած էին ատենօր . . . :

Կանգնեցէ՛ք հող երազիս պէս,
Կանգնեցէ՛ք հող խիզախ, ըմբոստ,
Դու՛ք որ ինկաք հերոսի պէս
Անյուսահատ, որոտնդոստ:

Բարձրացուցէ՛ք քարձրացուցէ՛ք,
Բողոքի ձեր բռունցքն հսկայ,
Դու՛ք որ տանջուեր, հալածուեր էք,
Ձեզ կեղևքողն պիտի սոսկայ . . .

Վրէժ, վրէժ, վրէժ պուռացէք
Դո՛ւք հալածուծ կեանքի որդիք,
Դու՛ք զբկեւածներ յողնաբեկ
Այլքի պէս մի կորնչիք:

Երազիս պէս, յոյսերուս պէս
Ձեր քրտինքներն ալ թո՛ղ ապրին,
Անոնք լավան թո՛ղ բոցակէզ
Բլլան, ձեզ ճնշող սև՝ ճակոխն . . .

Ու քաղեցէք, ու քաղեցէք,
Հալածուածներ, տանջուածներ,
Դո՛ւք որ ցաւէն զտո չէք երբէք
Հանդիստ վայրկեան մը վայելեր:

Կանգնեցէ՛ք հող երազիս պէս,
Կանգնեցէ՛ք հող խիզախ, ըմբոստ,
Դո՛ւք որ ինկաք հերոսի պէս
Անյուսահատ, որոտնդոստ:

Դո՛ւք որ ինկաք, դո՛ւք որ մեռաք,
Երազներուս փրփուրին պէս .
Ձեզ կը ձօնեմ երգս անպարփակ
Գաղափարի զինուորին պէս:

Դո՛ւք որ սև, չո՛ր հաղի համար
Տառապեցաք, հալածուեցաք,
Բարձրացուցէ՛ք բողոքն արդա՛ր
Ու տեղացէք վրէժի կրակ . . .

Դո՛ւք որ խէտլն ունիք ճրագ,
Յաղթանակի դրօշն սիրուն.
Յառաջացէ՛ք, ըմբոստ, արագ
Յաղթանակը չէ շատ հեռուն :

Դո՛ւք որ ինկաք, դո՛ւք որ մեռաք,
Ձեր դանքանին կոթողը միայն
Կարմիր արիւնն է ու բոց կրակ
Եղբայրութիւն, Ազատութիւն :

« — Ահա՛ կաթիլ մի կաթիլն քուսդ
կոռսոթեամն յանձն իմ՝ անձրեռեալ՝
կենաց ինձ զօրհ . . . »

Նաբեկացի

Տրամութիւններ ամայի
Կը բըզըկտեն սիրտս ծաղիկ,
Ու յոյսերս կը հալին
Երազներու խաղալիկ :

Գիշերներին հողիւս մէջ
Կը թոթվեն երգն իրենց սեւ,
Այսպէս կուլած եւ անմերջ
Իբրեւ ծաղիկ մ'անարեւ :

Մուգնաւաղ բիրտ հալեր
Կը մռնչեն ուժգնօրէն,
Մութը տակաւ կ'իջնէ դեռ
Խուճապելով թոն իրեն :

Հասի՛ր հողիս, հասի՛ր դռն,
Անձրեւէ սէրն հողիւդ,
Նայուածքներովդ սիրուն
Տո՛ւր կեանքն ինձ ծաղկաթիթի :

Յօդէ գիւթանքդ սէրերուն
Աչքերէդ բիւ գեղեցիկ,
Հողիէս ներս ո՛վ սիրուն՝
Որ ապրիմ եւ երջանիկ . . .

Միթէ՛ պիտ' եւ վախենամ
Խըճբըճանքէն վատերու,
Որք սկզբոտնքէ հեռու
Խածխըծել դիտեն միտջ՛դ :

Միթէ՞ ուամկին, ագէտին
Բամբասանքին աղտոտ, վատ
Զոհեմ խոռալս հարազատ,
Օ՛, երբէ՛ք, ամենեւին . . .

Միթէ՞ դձուճ ոսկիին
Զոհել կ'արժէ՞ զաղախարն .
Չէ՛, չեմ ուզեր հաւատալ,
Դադախարն է թանկագին :

Միթէ՞ միայն եւ ծնայ
Տառապելո՛ւ, տանջուելո՛ւ,
Չկա՞յ քաղցր վայրկեան մ'աղու
Տանջուելո՛ւ է անխնայ :

Միթէ՞ տկարն ծնած է
Կե՞ր երթալու բիրտ ուժին,
Թո՞ղ բոլորն ալ կորնչին
Թո՞ղ վրէժն աշխարհ տիրէ :

Աստուած մ'ըստեղծեց միթէ
Հարուստն, աղքատն տռանձին .
Եթէ իրօք այդպէս է
Զա՛ր է Աստուածն երկնքին . . .

Եթէ՛ երկինք Տէր մը կայ,
Հապա՛, ինչո՞ւ չի լսէր,
Խեղճ բնութիւն աղքատներ,
Զբոհուածներն անխնայ :

* *
*

Միթէ՞ հոգիս կը կարծես
Կուրծքիս տակէն դուրի՞ն է,
Խըլել սէրը, ա՛խ, միթէ՞
... Զա՛յն չե՞մ շանթեր զայրութէս . . .

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0339261

25462